

דבר תורה לפרשת כי תצא – אסנת ברוורמן שילה

אני לדודין דודי לי

אלול באוויר, אלול בלבבות, והמדרשה מלאה תורה מתוקה וניגונים, שחפצנו להפוך את התורות לשירות...
מי שכבר באה, יודעת, ומי שעוד לא, שמרנו לך מקום. בואי. ליום, לשיעור. לתכנית כולה...
זמן אלול, הזמן שלך...

פרשת כי תצא

פרשת כי תצא גדושה במצוות. עשרים ושבע מצוות עשה וארבעים ושבע מצוות לא תעשה לפי ספר החינוך. לא פחות. שפע, עושר מחד, עומס וכובד מאידך...

"לכל מקום שתלך" אומר רבי פנחס בן חמא, "המצוות מלוות אותך".

"כי תבנה בית חדש – ועשית מעקה לגגך. אם עשית דלת, המצוות מלוות אותך שנאמר, וכתבתם על מזוזות ביתך. אם לבשת כלים חדשים, המצוות מלוות אותך שנאמר, לא תלבש שעטנז... אם היה לך שדה והלכת לחרוש בתוכה, המצוות מלוות אותך שנאמר לא תחרוש בשור וחמור יחדיו, ואם זרעת אותה, המצוות מלוות אותך שנאמר, לא תזרע כרמך כלאיים, ואם קצרת אותה, המצוות מלוות אותך שנאמר, כי תקצור קצירך בשדה, ושכחת עומר בשדה..."

אמר הקב"ה: אפילו לא היית עוסק בדבר אלא מהלך בדרך, המצוות מלוות אותך שנאמר, כי יקרא קן ציפור לפניך.. (דברים רבה, כי תצא פרשה ו).

משמח? מרגיע? ואולי מכביד? ומעיק? ומבהיל.. חובות אין סוף המאיימים להכריע ולהטביע? או סימני דרך מפורטים המסייעים להגיע למחוז החפץ בשלום? כובד עולן של מצוות או מתקן?

מדהים דימויו של המדרש (שם):

"זה שאמר הכתוב, כי ליות חן הם לראשך (משלי א)

ובאר רש"י :

לוית חן - חבור של חן הם לראשך. כלומר התורה והמוסר יהיו לראשך לוית חן וכענקים של עדי זהב יהיו: לגרורותיך - לצוארך ועל שם שהקנה עשויה טבעות טבעות קורא הצואר בלשון רבים: תכשיט . כתר . מחרוזת .

הכתר אפשר שיכביד , גם המחרוזת , אך כמה הם משמחים , ומיפים , ומגלים שכובד עול מצוות לא מוטל עליך משום שאתה עבד , אלא משום שאתה מלך . שאת בת המלך....

אך לא רק יופי ולא רק מלכות . חן , מדייקים חז"ל . לוית חן הם לראשך .

סודו של החן צריך עיון גדול . נדייק רק שאין עניינו באובייקטיבי בלבד , אלא בסובייקטיבי המופלא ממנו . בקשר . באהבה . בלב רוחש אל לב . את החן יש למצוא . "מצא חן במדבר" . מצאת חן בעיני... גם בביטוי הכ"כ רגיל , "מצא חן בעיני , מי הנמצא? מי המוצא?

"חבור של חן" , "לוית חן" , אינם אם כן סתם תכשיט , ואפילו כתר אלא תכשיט קסום המגלה את יופיו של לובשו... המגלה את חינו בעיני מי שבחר בו...

**

במדרש כי לוית חן הם כו' המצות מליון האדם כו'.

כי הנה הש"י בחר לו בני ישראל . נמצא יש לבני ישראל החן בעיני המקום ב"ה. אך ע"י התורה ומצות הם מעוררין אותו החן והמעשים מחברין את האדם אל שורש נשמתו ושם מציאת החן לבנ"י.... דסוף סוף ע"י המצוה מעורר כח נשמתו... שפת אמת דברים פרשת כי תצא [תרל"ז]

ויותר מכך :

במדרש לוית חן הם כו' המצות מליון אותך כו' כי מה שמצות שבנ"י עושין מקובלין לפניו ית'. הוא מצד כי חן מקח על מקחו וכת"י וירא אלקים כו' כל אשר עשה כו' טוב מאוד כו'.

חן מקח על מקוחו... ה"משחק "מכור מראש"... . מכיוון שייצר אותנו , ומקחו אנחנו , הרי אנחנו נושאים חן מראש.... נחוץ רק מה שיגלה זאת...

וזה החן שהוטב בעיני השי"ת הבריאה זה מקיים כל הנבראים ותכלית עבודתנו לעורר זה הרצון. ובכל דבר נמצא חן הזה רק ע"י המצוה שמיוחד למעשה מיוחדת מתעורר החן של המעשה ע"י המצוה.

וכן אברי האדם נגד רמ"ח מצות עשה וכל אבר שעושה בו מצוה על ידי זה נעשה מקחו של הקב"ה שמעיד שנברא רק לעשות רצון בוראו כמ"ש כל מה שברא הקב"ה לכבודו ברא על ידי זה מתעורר החן מקח על בעליו כיון שמקבל עליו עול מלכות שמים ונקרא בעליו כנ"ל.

וכשמתעורר חן הזה נושע בכל הענינים וכדמצינו שמשה רבינו עליו השלום ביקש על החן אם מצאתי חן כו'. [וזה לשון מציאה שהחן יש בכל דבר רק שצריך להתעורר ע"י המעשה כנ"ל]: שפת אמת דברים פרשת כי תצא [תרל"ג]

שנת חן!
אסנת
asnats@gmail.com